

M.A. Part-I Examination, 2013

SANSKRIT

PAPER— II

Full Marks : 100

Time : 4 hours

The figures in the right-hand margin indicate marks

Candidates are required to give their answers in their own words as far as practicable

Illustrate the answers wherever necessary

FIRST HALF

[Marks : 60]

UNIT—I

1. अधोनिर्दिष्टेषु सूत्रेषु चतुर्णां दीक्षितमतानुसारं व्याख्या कार्या — 3×4
- (a) पूर्वत्रासिद्धम् ।
- (b) नाऽऽध्अलौ ।
- (c) सुमिडन्तं पदम् ।

(Turn Over)

- (d) भूवादयो धातवः ।
 (e) तस्मिन्निति निर्दिष्ट पूर्वस्य ।
 (f) डिध्व ।
 (g) स्वरितेनाधिकारः ।
 (h) येन विधिस्तदन्तस्य ।

2. अधोलिखितेषु दीक्षितवचनेषु कस्यचिदेकस्य आशयः स्पष्टी क्रियताम् — 8

- (a) प्रतिज्ञानुनासिक्याः पाणिनीयाः ।
 (b) अस्य धाष्टाध्यार्यी सम्पूर्णा प्रत्यसिद्धत्वाच्छास्त्रदृष्ट्या विवृतत्वमस्त्येव ।
 (c) अनिर्धारितसम्बन्धविशेषा षष्ठी स्थानेयोगा बोध्या ।
 (d) असिद्धं बहिरङ्गामन्तरङ्गौ ।

UNIT—II

3. अधस्तनेषु सूत्रेषु यथेच्छं द्वयोः व्याख्या करणीया — 3×2

- (a) स्थानिवदादेशोऽनल्विधौ ।
 (b) अदर्शनं लोपः ।

(Continued)

(c) प्लुतप्रगृह्या अचि नित्यम् ।

(d) झरो झरि सवर्णे ।

(e) अर्थवदधातुरप्रत्ययः प्रातिपदिकम् ।

4. दीक्षितवचनेषु कस्यचिदेकस्याशयः प्रतिपाद्यताम् — 6

(a) इकः स्थाने यण् स्यादचि संहितायां विषये ।

(b) वान्त इत्यत्र वकाराद् गोर्थावित्यत्र उकाराद्वा पूर्वभागे 'लोयो व्योर्वली'ति लोपेन वकारः प्रश्लिष्यते ।

(c) अर्थग्रहणं किम् ? वृत्तावर्थान्तरोपसंक्रान्ते मा मूत् । वाय्यामध्वो वाय्यश्वः ।

(d) अयि किम् ? कुमारी रोते ।

5. अधोदत्तेषु पदेषु द्वयोः ससूत्रं सन्धिप्रकारः प्रदर्शयताम् — 2×2

(a) मध्वरिः ।

(b) नायकः ।

(c) प्रेजते ।

(d) पतङ्जलिः ।

6. अधस्तनेषु पदेषु यथेच्छं द्वयोः पदसिद्धिप्रक्रिया ससूत्रं प्रदर्शनीया — 2×2
- (a) रामाय ।
 (b) सर्वे ।
 (c) सर्वस्मात् ।
 (d) हरिणा ।

UNIT—III

7. अधोलिखितेषु सूत्रेषु कानिचन त्रीणि व्याख्येयानि — 3×3
- (a) अनुदात्तङित आत्मनेपदम् ।
 (b) तिङ्शित् सार्वधातुकम् ।
 (c) उस्यपदान्तात् ।
 (d) अनद्यतने लङ् ।
 (e) पुगन्तलघुपधस्य च ।

8. अधोनिर्दिष्टासु पङ्क्तिषु कस्याश्चिदेकस्या व्याख्या कार्या — 5
- (a) नित्यत्वाद् बुना गुणवृद्धी बाधते ।
 (b) येन नाव्यवधातं तेन व्यवहितेऽपि वचनप्रामाण्यात् ।
 (c) एषु पञ्चमी लकारश्छन्दोमात्रगोचरः ।
 (d) आमी मकारस्य नेत्वम् । आस्कासोराम्विधानाज्ज्ञापकात् ।

9. अधस्तनेषु पदेषु द्वयोः साधनपद्धतिः ससूत्रं प्रदर्शयताम् — 3×2
- (a) बभूव ।
 (b) भवामि ।
 (c) भवेत् ।
 (d) एधाञ्चक्रे ।
 (e) एधते ।

SECOND HALF

[Marks : 40]

Answer Q. No. 6 and any two from the rest

1. Write a note on Historical Linguistics. 15
2. What is a language family? How can you classify Indo-European languages historically? Write an essay on Greek and Italic. 15
3. Explain Collitz Law with illustrations. 15
4. Institute a comparison between the Vedic and the Classical Sanskrit Languages. 15

5. Discuss the development of ablaut system in Sanskrit. 15
6. Write short notes on any two of the following : 5×2
- (a) Dissimilation;
 - (b) Metathesis;
 - (c) Analogy;
 - (d) Prothesis.

SECOND HALF

Marks : 40

Answer Q. No. 6 and any two from the rest.

1. Write a note on Historical Linguistics.

2. What is a language family? How can you classify Indo-European languages historically? Write an essay on Greek and Italic.

3. Explain Collitz Law with illustrations.

4. Institute a comparison between the Vedic and the Classical Sanskrit languages.